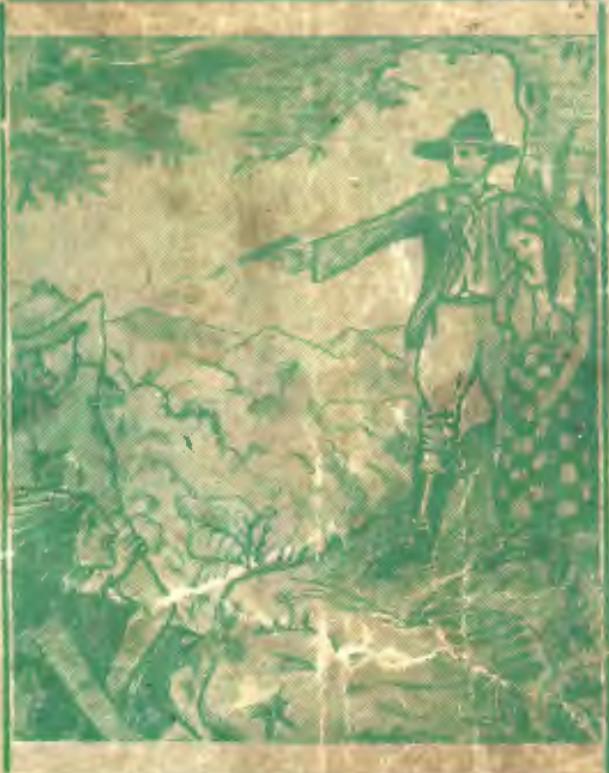

СИЛЬВЕСТР КАЛИНЕЦЬ.

ДІВЧИНА З ІРАСЕМИ.

КАРТИНА НА ТРИ ДІЛ.

УКРАЇНСЬКЕ В-ВО „ПЯРЯННЯ“ В КУРІТИБЫ
diasporiana.org.ua

УКРАЇНСЬКА БІБЛІОТЕКА В БРАЗИЛІЇ

Випуск 10.

СИЛЬВЕСТР КАЛИНЕЦЬ.

Дівчина з Ірасеми.

КАРТИНА НА ТРИ ДІЇ.

В часів як ботокуди нападали на перших українських поселенців в Бразилії.

УКРАЇНСЬКЕ В-ВО „ПАРАНА“
в Курітибі.

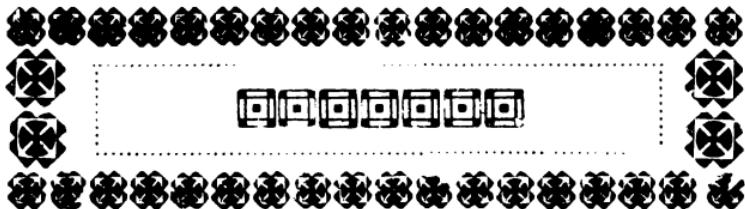
Printed in Brasil

О С О Б И

1. Степан: колоніст	9. Тарас: в першій дії літ 19, а II III 24
2. Гнат: "	10. Остап: парубок.
3. Петро: "	11. Андрій: "
4. Данило "	12. Маруся: товари- шка Оксани.
5. Мартинчук, "	13. Шатагу: Ботокуд
6. Олена: Жінка	14. Кусугу: "
7. Дівчинка 12 літ	15. Крендо: "
8. Оксана літ 17	

Діється в Бразилії: Перша дія в 1896 р.
Друга і третя дія п'ять літ пізніше.

Передрук застережений

I.

Ліс. За сценою чути стріли і крики. Через сцену переходить тихцем, кілька ботокудів, на половину голі. В їх руках луки і стріли. По виході ботокудів, сцена остається хвилину порожня. Опісля поміж деревя, вкрадаються на сцену перестрашенні Степан і Гнат. Степан з рушницею а Гнат з сокирою.

СТЕПАН: (*Оглядаючись на всі сторони*).
Погано сусідо! Якщо так часто нападатимуть дикиуни на нашу кельонію, то годі буде віддержати. Треба буде передвчасно забіратись нам звідсілля в інші сторони, щоб не впасти жертвою дикиунів!

ГНАТ: Звісно! Сусідувати з дикиунами, неможливо! Ботокуди нарід мстивий, і на кім хочеться пімстити, то годі втечі перед ними. Доказом того, що вже багато емігрантів, вириклися землі на лінії Моемі і перейшли в інші місця, щоб не згинути з рук ботокудів. Це жахливе! Вистарчить раз стрілити в дикина, а сотки людей невинних, опісля терпітимуть, за нерозважне діло якого з поселенців.

СТЕПАН: Так, як то лучилось минулого

місяць у нас на Ірасемі, що напали дикиуни на рідню Квятковського і вимордували. Також тої самої днини ранили українця, Петра Джубанівського залізною стрілкою. В утечі намагався він витягнути з себе стрілку, яка застрягла під ліву лопатку, але сердега неміг. Про те прибіг він в хату Василя Поповича, а цей, щоб видобути стрілку, мусів вирізати її бритвою враз з мясом, нище лівої лопатки! В цім нападі напали ботокуди як завжди зза Ірасеми, Моєми і Коста Карвальо з дівичих лісів.

ГНАТ: Справжно! Вони звідтам з позамеж Санта Катаріни, наступають сміло на наші кельонії. Страшних річей допускаються. Минулої суботи, напали дикиуни, з дівичих лісів, на лінію Коста Карвальо, і вбили дев'ять українців. І то в саме полуднє під час рубання ліса як засіли до обіду, вимордували до одного.

СТЕПАН: На такий напад заводилось і на лінії Моєма, як трьох українців рубали ліс. Нагло під час рубання, дикиуни укрившись в лісі, пустили стрілку, яка зрушила одному ногу. Тоді другий побачив те нещастя, хватив на плечі раненого і втікав. Саме тоді друга стрілка зрушила йому лиць, та заглязла в дерево. Ранений в лиць мав настільки відваги, що звернув в бік, вирвав стрілку вбиту в деревину, а сам добув револьвер і вистрілив. Дикиуни перестрашені гомоном втікли.

Під час тої події третий чоловік що був з ними, глухий Андрух рубав у лісі дальше деревину, а оглянувшись, дивувався, що його товариші, хоча ще сонце не зайшло, зазвасу покинули працю. Йому дикиуни не вдяли нічого злого!

ГНАТ: Мав щастя Андрух, бо певно не бачили його, але за те як стрілюли Пенцака, Бородія і Мельничука замордували, а відтак добувались до хати Киричів, однаке на щастя хтось з подальших хат стрілив і дикиуни втікли у ліс.

СТЕПАН: Погано з такими ворогами! Що нам зараз діяти? Страшно, як надходить ніч! Небезпечно! Чоловік лігав здоровий, та не знов чи ранку діждеться! Ось в четвер на лінії Моемі, напали ботокуди на німецьку сім'ю Непля і вимордували всіх, а хату спалили. Опісля добувались й до мсєї хати, але моя жінка сильно стріляла. На щастя наційшов я з Василем і Семком, а що в нас були револьвери, зачали ми стріляти. З вистрілів повстрав шум у лісі, дикиуни перестрашені втікли.

ПЕТРО: (*Вбігає задиханий з палицею в руці*). Ох, люде добрі! — Майтесь на осторожності! Ботокуди напали на кольонію Грасему! Підкралися яром від сторони цвинтаря і вже вимордували сім'ю Самчуків, т. є матір і двох синів! Люди дізnavши про напад, не попали в безнадійність, хватили за зброя і

пустилися в погоню за дикунами. Ботокуди втікли в Парову, а я в погоні за дикунами, за малу хвилину, бувби стратив життя. Але я впав на щасливу гадку. Держав у руці сесь цю палицю, вдавав, що це кріс, приложив до ока наче б хотів стріляти. Дикуни наростили крику і втікли!

СТЕПАН: Годі опертись силі дикунам! Прийдеться нам, опустити ці землі, якщо хочем прожити ще на цьому світові!

ДАНИЛО: (*Бігає перестрашений, без капелюха з сапою в руках*). Ви тут а на лінії Моємі страшний суд, завзята боротьба з дикунами. Скрізь в лісі на лінії, лежать чоловіки, жінки, дітвора повбивана на палях а хати повні крові. Біля наших повбиваних людий лежать сокири, сапи і ножі. Знати беронилися і боролися доки могли, бо всі знаряди були окривавлені. У цю пору тікав з дівчинкою з хати у ліс перед дикунами Іван Мартинчук. Угнавшись у ліс не спостеріг сердега, як кілька дикунів, чи причаївшись чи таки тікали перед людьми, надбігли ззаду, один зирвав дівчину, а другий завдав страшну рану Іванові. Іван впав без памяті в кущі. Дикуни здерли з нього одяг, і почали його не милосерно катувати. Тимчасом люде бігли за дикунами, дали кілька вистрілів і вони порозбігались по лісі. Ходіть, ради Бога, як найшвидше, може застанем Івана ще живого, та скриєм в деяке безпечніше місце.

СТЕПАН: Якщо так, спішім, чим швидше може вдастися врятувати Йому життя!

ГНАТ: Підем! Хай дів'яться Божа Воля! Життя наше в Божих руках! Якщо Йому подобається взяти його у нас, в протязі кілька хвилин, це нічого не порадим, але все ж таки, хоч би й у в'гонь, своїому братові в такім нещастю, мусим спішити в поміч! А де він лежить?

ДІНИЛО: Недалеко з відсілля, біля цеглого високого каменя, як ті три гоубі піньори, що ростуть близько себе! (скоро вибігають).

(З противної сторони, вкрадаються на сцену трьох ботокудів, на половину голі. В руках держать луки і стрілки)

ШАТАГУ: (дико споглядаючи кругом себе, провадить за руку дванацятлітню дівчинку). Нема нікого!

КУСУГУ: (оглядається). В інший спосіб з тими чужинцями, не можна поступити! Ми їх мордуватимем так довго, поки не виберуться з наших лісів!

КРЕНДО: Тут наші діди і прадіди, сотки літ щасливо проживали, та ніхто не проганяв їх з відсілля. Аж зараз зіхалися голодні європейці, і хотять у наших лісах запанувати, а наше племя винищити!

ШАТАГУ: Недіждуться! Наш великий Натяма, соторитель, неба, землі і чоловіка, і Шаєма, що соторив агуара тапіра, і мандуу, щоб бугр мав на що полювати, і вели-

кий Грандона, що сотвірив змії, павуки й оси, будуть завжди з нами, і наші стрілки носитимуть таک, що ні одна не хибне. Поможуть нам прогнати, голодних європейців!

КУСУГУ: Не треба нам жахатися тих наїздників! Хоча вони узброні у вогневу абрюю, однаке наш лук більше спритніший і чужинці його бояться! (заглядає скрізь поміж дерев, прикладаючи долоню над очі). Але все ж таки, треба бути обережним, щоб не попасти в руки європейців. Бо за те, що ми сьогодні накоїли, то й наш Патаєма не поможет! Оставили б нас на жир звірам і птахам!

КРЕНДО: (Do Кусугу). Йди, полізь на піньор і розглянься, чи де нема якої засідки на нас! Вже сонце скривається за гори і буде ніч, отже треба буде завчасу нам, якось перейти в нашу сселю!

КУСУГУ: Іду! (вибігає).

КРЕНДО: (звертається до Шатагу). А зараз, хотілося б мені знати, кому з нас належиться ця дівчинка?

ІШАТАГУ: Певно мені.

КРЕНДО: Ні! Вона мені належиться, бо вирвав я її з рукі європейця!

ІШАТАГУ: Це нічого! Але я старшина в оселі, і про те вона мені належиться!

КРЕНДО: Ні! Тіки вона, мені належить ся! (Силується відібрати дівчинку з рукі Шатагу).

ШАТАГУ: Успокійсь! Не горячися! Я покищо заберу її з собою, а завтра покличу громаду, і вирішить цю справу, кому вона з нас належатиме!

КРЕНДО: Згода! Але зараз дівчина, таки піде зі мною, до моєго шатра!.. (тягне дівчину до себе. Дівчина плаче).

КУСУГУ: (Вбігає) Скрізь тихо, нічого не чути й нічого не видно! Можем сміло пускатися в дорогу!

КРЕНДО: тягне дівчину до себе) Її я забігаю!

ШАТАГУ: Ні! Я!... (непускає).

КРЕНДО: Пусті!...

ШАТАГУ: Не пушу!

(Шатагу і Крендо шарпають дівчину, один до себе, а другий до себе. В тім часі, срібний медалік, який був на ший дівчинки, уривається і паде на землю).

КУСУГУ: Гей, що з вами? Чому так дретесь з собою? Навіщо вам її? Чи у нас мало дітей? Сором так по собачому жертись про дитину з ворожого племені? Краще, подайте собі дружню руки, а з дитиною зробіть те що з її батьком!

КРЕНДО: Як? Убити?

КУСУГУ: А вже є! Навіщо вона вам придастися? Ви заберете її до себе, вона перебудеться час, відтак втече і зрадить нас! Краще не брати, собі лиха на голову...

ТАРАС: (Вкрадається поміж дерева, і

вистрілом з револьвера вбиває дикуна Кусуту, підтак вбігає з револьвером близько дикунів). Руки до гори!

ШАТАГУ і КРЕНДО: (*Перестрашені від кидують від себе луки і стріли, і вносять руки в гору*).

ТАРАС: А зараз не у ваших, а в моїх руках доля дівчинки! Не для неї а для вас належиться смерть, за кривавий вчинок на лінії Моемі! (*бере дівчинку за руку і випроваджує на бік*) Не плач дитино, дикини, вже тебе не заберуть! (*звіється до дикуна*) А зараз я хочу почути ваше оправдання, завіщо ви нападаєте на наші кольонії і мордуєте українських поселенців?

ШАТАГУ: За те, що ви європейці проти нашої волі, поселюєтесь в наших сторонах, де сотки літ, щасливо і свободно, перебували наші предки! Отже ця земля і сьогодні, належить до нас, і ми ставим в обороні нашої батьківської землі, не хочем щоб європейці закладали тут свої кольонії!

ТАРАС: Гм? Але це робиться в інший спосіб, не в такий як ви зараз поступили! Памятайте, що пімстою ніколи не поправите своєї долі, лиш наведете на себе гнів і європейці, в жорстокий спосіб, нищитимуть вас до останнього чоловіка. Ви не в силі опертись нам європейцям! Ми не то що ви! Ми народ цивілізований, культурний, у нас в на все спосіб, масм збрюю, яка протягом кілька

ХВИЛИН, можем вас стерти з лиця землі!

КРЕНДО: Ви робіть собі що хочте, одначе ми таки не уступим доти, поки нам сил стане!

ТАРАС: А опісля?

КРЕНДО: Залишим боротьбу!

ТАРАС: Не розумно судиш! Бо як я сказав вже, що ваша сила, в нічим проти сили нашої! А впертість ваша, довести може вас до цілковитого знищення. Після мої думки, краще було б, якщо б ви ту свою пімсту проти нас, замінили на приятельство і не мордували більше невинних людій, бож прецінь вони вас не переслідують. А якщо, вам хто чинить кривду, то вдайтесь до бразилійського уряду, розкажіть свої недомагання, а уряд справу полагодить.

ШАТАГУ: Коли ж бо уряд сам кольонізує наші землі?

ТАРАС: Ось бачте! Уряд кольонізує, бо в сьогоднішнім культурнім світі, так гарний і богатий край, яким є Бразилія, не може надальш заставати в дикім стані, як зараз бачимо. Бо яка користь, що ваше племя, пережило тут на цій землі сотки літ? Як перед сотками літ, був тут дикий ліс, такий він є і зараз. Не бачиться ніякого поступу. А коли замешкають тут европейці, то не треба ждати аж сотки літ, лиш за кілька десятирічок, ті дики є приступні ліси замінятися в гарні роскішні помаранчові сади. Тут

повстануть гарні села і міста, а в них зацвіте культурне життя, промисл наука і богоцтво для держави.

ШАТАГУ: Ми, вашого поступового життя не розумієм, і не бажаєм його собі! Ми любим свободу і вільність і такими хочем на завжди повістяти!

ТАРАС: Все людство на цьому світові, яке воно не було б, змагається; не тільки одержати свободу і воля але й відповідну культуру, щоб можна легше і краще жити на світі! Прийде час, що й ви заживете іншим життям, покинете ліс, і поволи привикатимете до цивілізації. А покищо до цивілізації ніхто вас силою не притягнє. Ви й на дальш можете ними остати й жити, лиш в цьому головна причина, щоб ви залишили ті свої криваві напали, і не мірдували наших людей!

ШАТАГУ: Якщо, ті ваші люди, не будуть заселювати наші оселі, і не будуть в нас як у звірину стріляти, то ми залишим всякі напади і більш такого подібного нападу, який був сьогодні не буде! А якщо європейці продовжатимуть даліш свою роботу на нашу загладу, то ми будем змушені й даліш, в такий спосіб, оборонятись!

ТАРАС: Якщо так, но гаразд! Сьогоднішний ваш напад, на українських поселенців, хай буде останній! Хай він ніколи не повториться!

ШАТАГУ: Це залижатиме, від вас са-

міх, якщо поселенці не будуть переступати поза наші межі! А зараз, що думавш з нами вчинити?

ТАРАС: В тій надії, що ви зміните свій плян і поступите від сьогодні, так з нашими поселенцями як я з вами, отже освобожую вас, забираєте свою зброю та і цего, вбитого і можете відійти! (*Шата́ту і Крендо забирають свої луки і стрілки, і вбитого і швидко виходять.*)

ТАРАС: (звертається до дівчинки гласно по голові) Вже зараз можеш бути спокійною! Дикини відійшли! Певно вже не вернутися! (по хвили) А з відкіля ти?

ДІВЧИНА: Я... з Ірасеми?...

ТАРАС: Атак, з Ірасеми?... А як ти попала в руки дикиунів?...

ДІВЧИНА: Під час, коли дикини напали на Ірасему і вбивали людий, я з татом тікала у ліс. Тимчасом, ті три дикини, що були тут перед хвилею, вловили нас, моєго тата вбили, а мене забрали з собою.

ТАРАС: А з мамою що сталося?

ДІВЧИНА: На щастя, моя мама сьогодні в в вуйка у Понта Гросі, та про це що сталось, нічого не знають!..

ТАРАС: Славити Бога, що хоч мама твоя живе, буде кому ще спікуватись тобою! (за сценю чути гамір) Хтось зближавтесь! (надслухує і приготовляє револьвер) Певно зневу дикини! (заглядає) Ні! Це наші люди!

(Ввіходять на сцену Степан, Гнат, Петро і Данило. Петро і Данило несуть Іава з за-вязаною головою. Один з них скидає верхній одяг, стелить на землю і кладуть Івана).

ТАРАС: (зближаеться) А це хто?

СТЕПАН: Побитий дикунами! Ми найшли в кущах, який ще боровся з смертю! Ди-куни завдали йому аж три рани в голову!..

ТАРАС: Щось страшного! (приглядаєть-ся) Старайтесь як найшвидше відвезти його в лічницю до Понта Гроса!

ДІВЧИНА: (приглядається) Ах!... Таж то мої тато!.. Таточку мої дорогенькі! (вклякає біля тата і цілує по руках)!

ІВАН: (слабим голосом) Донечко моя со-лоденька, це ти? Ти жива? Тебе не вбили?...

ДІВЧИНА: Ні, Таточку дорогенький! Я жива, за вдяки ось цього молодого парубка, котрий вирвав мене з рук дикунів! Мене хотіли вбити, однаке не вдалось їм!...

ІВАН: (подає руку Тарасові) Спасибі вам пане! Бог хай вас надгородить за ваш так великий спасительний вчинок! Спасибі!... Спа-сибі!...

ПЕТРО: Шкода надармо час теряти! Ось і вечір а, ще шмат дороги! Ходім швидко, щоб на час відставити його до Понта Гро-са! (Петро і Данило забирають Івана, вихо-дяť, дівчинка дякуючи, подає руку Тарасові, виходить за ними).

ТАРАС: (один) Сердега! Втішився своєю

дитиною, що ще живу побачив. З радости, хоч як безсильний, піdnіс голову, глянув, якось таким вічливим взором, що аж серце в мені здрігнулося. А дякуючи мені, так сильно стиснув мене за руку, що ще досі чую!...
(в задумі проходитьсья, находитъ на земли медалик з синьою стяжкою Піднимав. Приглядаяючись, читає:) „Матер Божа, неустаючої помочі!“ Певно його згубила дівчинка! Сховав його для себе на спомин! Коли погляну на него, згадю, як від дикунів уратував дитину! *(Приглядається ще раз на медалик)* Дійсно мати Божа охоронила її від смерті!
(ховає медалик і виходить).

II.

Вільна лісова околиця. Дорога. За сценою чути спів, з початку тихо але поспішно чимраз голосніше. Діється п'ять літ пізніше.

На вулиці дудка грає,
Мене мати не пускає, ой, ой, ой,
Мене мати не пускає, ой, ой, ой,

Пусти мене моя мати,
На вулицю погуляти, хот на мить,
На вулицю погуляти хоть на мить.

Ввіходять на сцену два парубки, Остап і Андрій, співаючи вадержуються.

Іди доною тай не гайся,
На вулицю, тай вертайся, не забудь,
На вулицю тай вертайся, не забудь!

На долині гуси пасла,
Заробила миску масла, добре й так,
Заробила миску масла, добре й так!

Миску масла, діжку сира,

Миску масла, діжку сира,

Та і хлопців запросила, гей а гей,

Та і хлопців запросила, гей а гей!

ОСТАП: (розглядається). Ага! Бувби я зовсім призабув, коли б не побачив хату дівчини з Ірасеми! Учитель прохав мене сьогодні вранці, якщо переходитиму, біля хати Оксани, півдомити її, щоб завтра скоріш зайдла до товариства!

АНДРІЙ: А завтра що таке в товаристві?

ОСТАП: Даєм виставу „Наталка Полтавка“, і учитель хоче ще перед виставою, перепровадити генеральну пробу!

АНДРІЙ: Оксана й без генеральної пропри, найкраще з вас всіх виважеться в своїй ролі!

ОСТАП: Дійсно! Оксана здібна на сцену, навіть справжнього театру. Але тут не про неїходить, а саме щоб був комплєт всіх тих котрі грають! Може б її викликати?

АНДРІЙ: Плещи в долоні, може вийде?

ОСТАП: (жартом) А може б ти Андрію, поплескав собі трохи?..

АНДРІЙ: А я, з якого боку?

ОСТАП: З такого, що ти до Оксани залиявшся! Думаю, як вона тебе загляне крізь вікно, швидше вибігне.

АНДРІЙ: От, краще, не насмівайся!..

ОСТАП: Ні! Й Богу не сміюся, а ширу правду півдомлюю!

АНДРІЙ: Та яку правду?..

ОСТАП: Минулої неділі, біля церкви, Оксани мама, вимовилась до мөві мами, що радо тебе бажала б мати за зяття.

АНДРІЙ: Ну, ну, ну! Тільки не кпи собі з мене!

ОСТАП: ІЙ Богу, що таке говорила, адже моя мама не брехали б!

АНДРІЙ: Можливо що Оксани мама хотіла б, але Оксана?..

ОСТАП: (перебиває) Думаєш, що не схоче?

АНДРІЙ: Не думаю, але знаю певно, що ві!

ОСТАП: З відкіля це можеш знати?

АНДРІЙ: Прямо з відтіля, що я не для неї! Вона собі гарна уродлива дівчина, однінка богатих родичів, мудра сказати за всіх, на нашій кольонії, а я собі звичайний простий парубок Деж вона хотіла б зі мною дружитись? Вона очікує якогось з міста урядника, учителя, або хочби, вже й такого вченого як ти!..

ОСТАП: Еге! найшев вченого?

АНДРІЙ: А вжеж! Ти заходиш до товариства, бавишся в артиста, більше читавши як працюєш, отже й для цього належиш до вчених. А Оксана таких хлопців любить!

ОСТАП: Адже й ти до товариства заходиш!

АНДРІЙ: Та хиба тоді, коли музика

заграє, щоб потанцювати.

ОСТАП: А всежтаки й ти буваєш в товаристві! Одначе, коли в тебе є охота до танцю, повинна бути охота і до книжки, та як би й я, бавитися в артиста. Адже читати вмівш!

АНДРІЙ: Коли ж бо такі дурниці не лізуть мені в голову! А тим більше, що в мене нема часу удавати патріота! Цілими днями, від досвідку до сумерку, як не фойса, то сокира або пила не виходять з моїх рук. Нагаруюся через цілий день як той кінь в плузі, а прийду ввечір до хати, сяду як колода. Де хочеться тоді до книжки забіратись? А впрочім, навіщо мені книжками голову хлопотати? Адвокатом й так не буду!

ОСТАП: А чи ж то тільки адвокатові читати? Кожен думаючий чоловік, обов'язково повинен збогачувати свій розум, щоб бути свідомий всього. А щоб стати свідомим, треба читати добре моральні книжки, а в добрих книжках є корисна наука, а наука то шлях до великої слави, щастя і добробуту. Хто засмакував науки, цей пізнат, що тільки в науці, стоїть всю добро чоловіка, всю добро народів. Чим більше свідомий, тим йому краще, чим більше вчений культурний народ, тим він богатший, славніший і сильніший! Свідомий чоловік і у війні іншого духа, бо знає, що беться за вітчину, що здобуває для своєго народа кращу волю і долю, а не так як неук, котрого женуть як ху-

добу до різні, та не знає за що він беться. Свідомий чоловік, знає цінити свою повагу, свою честь і цінить її високо. Нізащо в світі не піде на службу ворогів.

АНДРІЙ: Ге, ге, як бачу, з тебе не злий бесідник. Якщо рік-два, начитався більше книжок, тө й богу хто зна, чи не ставсяби ти мудрішим за нашого учителя. Отже, з такою головою як в тебе зараз, то не з Марусею а з Оксаною тобі женихатись. Вам обом булоб на світі добре. Ілиб меніше хліба, а за те більше намагалиб ви книжками. І хто зна, чи не розбогатілиб ви? А я вже такої штуки не втну, мушу вдоволятись тим чим я є зараз!...

ОСТАП: Нерозумна твоя бесіда Андрію! Адже й я те саме що й ти! Так само працюю від ранку до сумерку якби й ти! Хто зна чи й не більше? В тебе є ще два брати й три сестрі, і всі вони зже спосібні до праці! А я в своєго батька один, і я сам цілим хазяйством займаюся. Одначе, мимо тяжкої праці, найду час на читання книжки чи газети!

АНДРІЙ: Ну, і щож тобі з цього? На учителя і так не вивчишся:

ОСТАП: На учителя не вчуся, а все ж таки з книжок, богато я дечого, довідався. Знаю, які були мої предки, защо вони проливали свою кров, за що терпіли, і чим прославилися. Пізнав я, що вчений чоловік є па-

тріотом, живе своїми не чужими переконаннями, а темний, продав свою вітчину, свою народність, свою честь, як Юда Христа за чарку горілки, та себе виставляє на ганьбу і сором в учених людей. І ти якщо посмакувавби книжки чи газети, то інакше розумівби життя, котрим людина повинна жити!

АНДРІЙ: Та ніби ти й не зле говориш! Дійсно, чоловікові науки потрібно. Вона й мені не зашкодилаб, але чомусь не маю я охоти до читання. Можливо, якщо натрапивши на таку свідому дівчину як Оксана, і одружився б з нею, то згодом призвичаївся п'яволи і я до книжки!

МАРУСЯ: (*Надходить і несе в двох ведрах воду*).
ОСТАП: (*Побачив її*) Ах вітай моя Марусечко! Звідкіля ти взялась тут?

МАРУСЯ: (*кладе воду*). Стрівай, надумаю!..
ОСТАП: Ні, справді кажи звідкіля йдеш?

МАРУСЯ: (*Вказує очима на воду*). Адже бачиш, що не йду з весілля лиш воду несу!

ОСТАП: А тэк, так бачу! А бодай мене! Я з тої втіхи, що тебе заглянув, й не знаю про що питую!

МАРУСЯ: Та чого ж ти так радівш?
ОСТАП: Як чого? За три тижні будеш моя!

МАРУСЯ: А як я не скочу?

ОСТАП: Е, ти цього не зробиш! Адже вже оповіди в церкві голосяться!

МАРУСЯ: Ти за оповіди заплатив тай голосяться. А я, як захочу то не піду за тебе!

ОСТАП: О голубонько моя дорогевъка, ти такою нечесною не будеш щоб аж так потурбувала мое серце!

АНДРІЙ: Маруся жартує!

МАРУСЯ: Ні, їй богу не жартую! Де мені до жартів!..

ОСТАП: Якщо так, то я ще сьогодні, скочу до потока!

МАРУСЯ: Потік широкий, де ти його перескочеш?

ОСТАП: Не перескакувати хочу, а утопитись!

МАРУСЯ: Е ге, ге, утопитись? То ще завчасу! О, знаєш краще, поможи мені віднести воду до дому, а я за те тобі щось гарного скажу.

ОСТАП: Ах Марусечко моя, аж серцю полегшало, як вчув від тебе таке радісне слово. Я готовий в кожньому ділі, в кожній хвилі тобі послужити! (*хоче брати ведра*). Ага! Якщо вже стрінувся з тобою тут, то маю маленьке прохання до тебе!

МАРУСЯ: А саме яке?

ОСТАП: Сьогодні в ранці проїхав мене учитель, повідомити Оксану, щоб завтра око-ло третьої години по полудні, зайдла до то-вариства. Отже Марусечко, будь так „гречен-

на", побігни до Оксани і, або скажи ти її про це, або виклич сюди то я сам скажу!

МАРУСЯ: Не маю часу заходити до неї, хіба викличу їй сюди! (*Виходить за сцену і плескає в долоні*).

АНДРІЙ: Але, злякала тебе Маруся! Я думав що впадеш у розпуху і розплачешся! Ха, ха, ха!..

ОСТАП: А ти як поступив б бувши на мойому місті?

АНДРІЙ: (*з усміхом*). Я бувши на твоюому місці, розплакався б як мала дитина! .. Або скочив у ведро і втопився б!..

ОСТАП: Е, тобі на жарти збирається!

АНДРІЙ: (*сміється*). Ні, їй богу, що так зробив-б!...

ОКСАНА: (*Виходить з Марусею*) Добри-вечір!

ОСТАП і АНДРІЙ: Добри-вечір, і добро-го здоров'я бажаєм!

ОКСАНА: І ще чого?

АНДРІЙ: Щастя, веселого життя, а вночі солодкого спання і гарних снів!.. (*Витається*).

ОКСАНА: Ех! Аж так багато?... Ну, то спасибі!

ОСТАП: (*Витається*). Оксано! Казав мені учитель...

ОКСАНА: (*Перебиває*). Я вже довідала-ся про це від Марусі. Отже якщо будеш з учителом сьогодні, скажи, що завтра, на жаль

так скоро не можу я до товариства зайди, в тої причини, що приїзджає до нас вуйко з Понта Гросса. Мушу остати в дома. А генеральну пробу, може учитель перевести і без мене. За мене не має чого боятись, я і без проби надіюсь відограти як слід мою роля.

ТАРАС: (*ввіходить з валізкою в руці*)
Боа тарде! А якщо українці то добривечір!

ОСТАП: Добривечір! Вітайте!

ТАРАС: Даруйте, що може перешкоджувам, вашій милій бесіді, вкажіть будь ласка. де тут мешкає Іван Мартинчук?

ОКСАНА: Якщо не прогніваю вас, позволю собі запитати, з яким ділом приходите до цього?

ТАРАС: В цьому не криється ніяка тайна. Йду з Сан Павла, шукаючи праці! Зайшов на оцю колонію, вступив до венди, а вендря сказав, що тут, хіба лиш в Івана Мартинчука можна найти працю, а більш в нікого!

ОСТАП: (*до Оксани*). Чи правда це?

ОКСАНА: Правда! (*звертається до Тараса*). В сам добрий час натрапили, бо якраз, мої тато, цебто Іван Мартинчук, шукають двох, трьох робітників, стинати і сушити герву. Отже цілком певно, в нас останеться. А чи знаєте як це робиться?

ТАРАС: А чого я за сім літ в Бразилії не навчився-б? Вже ріжну роботу пробував, отже й те потраплю!

ОСТАП: А чому вертаєте з Сан Павла?

ТАРАС: Вже таки трохи навкучилось між чужинцями. Хочу трохи між своїми пробувати жити!

ОСТАП: А де ви в Сан Павло працювали?

ТАРАС: Я працював на колонії Палмас в одного італійця на плянтації кави п'ять літ. Добре мені в нього поводилось, гарно заробляв і жилося не згірше. Однаке, цього року, власник помер, а його жінка спродала плянтацію японцеві, а сама виїхала до Європи. Японець, обнявши плянтацію, мене віддалив, а на мові місце приняв японця.

АНДРІЙ: Тс ви мабуть і грошей досить заробили?

ТАРАС: Справді заробив, бо італієць не зле мені платив, але я тих грошей зараз не маю, бо виїзджаючи до Бразилії, оставил в Європі маму й молодшу сестру, лиш з одним моргом поля і хатиною, отже мусів їм помогати. Гречі які заробляв, більшу частину віддавав я мамі, а для себе задержував лише стільки, що міг скромно вижити.

ОКСАНА: На таке, то ви добрий син, коли так любите свою маму?

ТАРАС: Та якже не любить. Для мене мама були добрі, та хоч бідною вдовою, все ж таки берегли мене, та старались всіми силами як могли, дати мені сяке таке виховання. Отже й за те, винен я для них надміру лю-

бов. За них віддавби я свою душу, свою серце і себе цілого!

ОКСАНА: Дійсно у вас добре й золоте серце! Такого подібного, легко не найдеться між нашими українцями в Бразилії. Більша частина емігрантів за рік чи два своєго по-буту в Бразилії, забувають за своїх рідних, котрі деякі з них, останній шматок землі спродали, щоб дати синові на дорогу, а син діп'явши доброго заробітку, згордів, та й не згадує, що оставив в старім краю, свою стареньку маму, або старенького батька, без ні-якої помочі, які з гризоти за сином, в голоді і в нужді, дебувають своєго віку. Я сама знаю кілька парубків, що оставили в Європі, бідних родичів і хоча вже вони кілька літ в Бразилії і гарно заробляють, то до сьогодні ще не вислали ні одного вентина родичам. Замість помогти старенікій мамі, чи батькові в старім краю, то синок, той тажкозапрацьований гріш, викидає на піятику на лайдацтво і розпусту!

ТАРАС: О, я такого життя боюсь! Таке життя противне закону божому! Навіть сам Шевченко перестерігав: „Хто матір забував, того Бог караб!..“

ОКСАНА: Як чую, то ви і про Шевченка знаєте?

ТАРАС: А вжеж! Який з мене бувби українець, щоб не знати я нічого про Шевченка? Тож то наш найбільший геній, поет і

пророк! Я мало не всі вірші Шевченка вмію на пам'ять. Я з кобзарем Шевченка ніколи не розтаюся!

ОКСАНА: Якщо так, то спевностю, маєте його при собі?..

ТАРАС: Так, сеньора, маю! Привіз я його з собою ще з Європи!

ОКСАНА: Знаменито: Б'ля вас, і я, якщо позовите мені, познайомлюся краще з творами Шевченка, бо досі, лише деякі "вірші його читала. Наше товариство ще не спромоглось на більший Кобзар Шевченла, бо що йно рік, як основали ми його.

ТАРАС: Якщо остану на вашій колонії, а буде хто потребувати кобзаря, я радо вижичу!

ОКСАНА: Останете, чому ні, як тільки вам подобається наша колонія! Отже зайдіть в хату, представлю вас татові, ви змучені, відпічнете! (*до Марусі, Остапа і Андрія*) Прощавайте, та до побачення завтра в товаристві!

ТАРАС: (*до Оставшихся*) І я прщаю вас! Останьте здорові!

(*Оксана і Тарас виходять*).

ОСТАП: Молодий, але досить собі вічливий і свідомий парубок!

АНДРІЙ: От, матимем вже більш одногового вченого на нашій колонії! За якийсь час, аж зароїтесь в нас від вчених, що й не буде кому кампінувати! Ха, ха, ха!...

МАРУСЯ: От, соромився б ти Андрію,
так все кпти собі в свідомих людий!

АНДРІЙ: Я не кпю собі, але що правда,
то не гріх! Найшлися вчені, коб хоч обов не
закохались?..

ОСТАП: Все можливе. Любов не знає
ніяких границь. Вона за його чесність, може
в ньому закохатись. А Мартинчук рівно ж мудрій
чоловік, якщо той парубок надасться
йому на руку, може якраз приняти його за
вяття!

АНДРІЙ: О, де кум, а де коровай! Коли
ж бо Мартинчук не рядить хазяйством,
лиш Мартинчучка, а вона якраз вчених не
любити!

МАРУСЯ: Мабуть, вже досить буде ва-
шої бесіди! Оставте троха на завтра. Завтра
неділя, отже буде й більше часу на гутірку.
А зараз вже мушу спішити додому. Я і так
забарилася і мама готові сварити на мене ва-
те! (хоче брати ведра).

ОСТАП (до Андрія) Андрію! покищо буде,
бери одногледведро, а друге я візьму, по-
можем Маруси занести воду до дому. А за-
те, а візьму тебе за дружбу! Згода?

АНДРІЙ: Хай і так!...

(Остап і Андрій беруть ведра з водою
виходять і співають, а в ними виходить і
Маруся).

Ой ішов я вулицею раз, раз,

І бачив я Марусеньки образ,

(*Tихше за сценою*)

Ой ішов я вулицею двічи,
І заглянув Марусеньки в вічи.

III.

Середина хати багатого колоніста..

ОКСАНА: (*Сидить біля зачиненого вікна і вишиваває*). Повідають, що молодість-буйність та що молодість мав свій закон. Воно так і не так! Зависить найбільше від цього, яка у молодої людини, власна сила волі і в чим во-на любується. Ог хоч-би взяти примір з Тараса, що у нас працює. Такого сина побажали всім українським родичам. Чесний, тверезий, працьовитий, скромний перед другими, у вільній хвилині від праці, як неділі і свята, Тарас не шукає, пустих розривок, його нема ніколи там, де складаються на горівку, та волочиться по цустих балях, та марнують цілу ніч при піятиці і гулянню. Його улюбленою розривкою, є книжка і газета. При читанню переводить він вільний час, та почував себе вповні вдоволений. Для Тараса балі, забави і весілля, не мають ніякої притягаючої сили. За те хор в товаристві, відчити, театральні вистави, є для нього так дорогі і любі, що він за них віддавби свою душу, своє серце і себе цілого. У виступах хо-

ру чи театральних виставах, у яких Тарас брав участь, за того пів року на нашій колонії, люди не можуть собі його нахвалити. От щастє, от і талан в нього. Лиш покажеться на сцену, вже люди ногороджують його, голосними оплесками. (*По хвилі*) Якою я була-б щасливою, коли Тарас одружився зі мною?... Я його люблю, дуже! люблю!.. І він мене любить, тільки він не має сміливості, виявити свою любов! (*чутти голос пісні. яку Тарас співає на дворі. Оксана відчиняє вікно.*)

(На голос: „Віють вітри“.)

Не вій вітри від півночі
А повій од всходу,
Звесели мене в чужині
Вісткою од роду.

Звесели журливе серце
Вісткою з родини,
І привітанням з моєї
Рідної хатинн

Там на сході мій край рідний,
Там моя родина,
Там моя рідненька стріха
Сад, луг і долина.

Там хоч стріха соломяна,
Валетів-б я до неї,

Повій вітре, повій буйний,
З вітчини мовї.

ОКСАНА: (*По скінченю пісні плескає в долоні*) Славно! Славно! (кличе) Тарасе! зайдіть в хату, тато чогось вас кличут!

ТАРАС: (*Ввіходить*) Добривечір! А де господар?

ОКСАНА: Сідайте! Тато зараз прийдуть а покищо хочу вам погратулювати за спів. Гарна пісня лиш трохи сумна. Бачу що гаряча любов, палає у вашому серцю до Вітчини, бо тужите за нею!..

ТАРАС: Та хтож бо не любить своєї вітчини? Здається, нема такого на світі, а коли найшовся-б тикий, то цей не гідний зватися людиною. Вітчина, то щось принадного. Лучаються такі люди, що переслідувані у своїй вітчині, змушені її опустити, ідуть в чужину, там находять щастя, стають богатими, однаке вони тим щастям не вдоволяються. Коли-б їм позволили вернути до вітчини, вони радо лишають в чужині, частину свого майна, лиш за те, щоб ще своїми очима, побачити свої рідні сторони, ту стару дуплаву вербу, яка свідком його дитинства, свої ро-весники, з якими весело бігав по толоці, а найбільше те, щоб зложити в ній свої кости.

ОКСАНА: Чи й ви вертали б до вітчини?

ТАРАС: Навіть сьогодні, якщо мав защо!

ОКСАНА: А чи вам тут не подобається?

ТАРАС: Та, яка ціль, коротати своє життя в наймах?

ОКСАНА: То, женітесь!

ТАРАС: Не так легко мені женитись, як кому видається. Богач за зяття мене не прийме, бо я бідний. А женитись з такою як я, що у мене нічого, і у неї те саме, який хосен? Навіщо опісля лишати по собі громадку нуждарів, які колись у недолі, проклинали б такого батька, що дав їм життя а не дав хліба!

ОКСАНА: Звісно! А коли б так серце богатої дівчини, за котрою не треба було б журигтись про недостаток, запалало до вас молодечою любовю, то що ви на це, женилися б?..

ТАРАС: Таке золоте щастя, мало кому трапляється на світі. І для того, я такого щастя не шукав, не шукаю і не надіюсь його найти! Богата дівчина, дивиться на жениха, щоб був ще більше богатший за неї!

ОКСАНА: А коли б я рішилась на такий крок?..

ТАРАС: Нерозумію вас?

ОКСАНА: Значить... Вас любити?..

ТАРАС: Мене?..

ОКСАНА: А вже ж! Думаю що ви не противилися б моєму щастю?

ТАРАС: Щастю?..

ОКСАНА: А вже ж! Бо я вважала б це собі за щастя, стати вашою дружиною!

ТАРАС: Це хиба ви Оксано помилились!
Бо скорше я вважав би своїм щастям назва-
ти вас мюю!.. Але далеко козакові, до геть-
манської дочки!..

ОКСАНА: За те мов серденько, до вас
близенько! (зближаеться поволі і кидаеться Тара-
расові на шию, обнімаючи обома руками, дрі-
жачи цілим тілом цілує). Ви що хочте ка-
жіть, а я таки вас люблю!..

ТАРАС: (Здивований віднимає руки О-
ксани). Сеніоріта! Що є з вами? Чи ви не
подумали над цим, що робите велику помил-
ку? Ви дочка багатих і чесних родичів, а я,
бідний наймит а більш нічого! Десять паль-
ців весь мій маєток!..

ОКСАНА: Піду до других людей з вами
служити, якщо мої родичі противилися б мо-
йому вибору! Не хочу ніяких маєтків, а хо-
чу мати вас, бо без вас нема життя для
мене!

ТАРАС: Це було б не розумно! Я щоб
таку долю оминути, залишив рідних, свою
матір, сестру і вітчину. Любов, це гарна річ,
але при ній не обхідний розсудок. Подумай-
те Оксано! Ви своїм поступком прогніваете
родичів, а я можу про це стратити місце у
цих добродіїв у котрих мені так добре. Я по-
любив їхню земленьку, їхню худібку як вла-
сну, не боюся роботи і де инде, а все ж таки
було б прикро мені їх покидати. Я на жаль,
мушу йти з хати, щоб ваші родичі мене тут

не заглянули, щоб не кинули на мене підов-
ріння на які я не заслужив. Мені дуже при-
кро що я примушений вам про це скавати!

ОКСАНА: О, Тарас! не завдавайте бо-
лю моїому серцю, поцілуйте мене хоч раз,
бо не вiderжу до рана!.. (*кидається Тараса
обнімати*).

ТАРАС: Ні, я цього не зроблю! Віддам
вам пошану, як донці моїх хлібодавців а
більш нічого! Приречіть мені ось тут, що
щось подібного більш не повториться, бо і-
наче зараз завтра з відсілля відійду що й
слих по мені загине!.. (*надслухує*) Чути чиєсь
кроки, хтось йде!..

ОКСАНА: (*збентежена*) Це певно тато?..

ТАРАС: Ох, де я подіюсь? Що зроблю
з собою? Заглянути мене тут з вами, готові
загніватись! А я нічого не винен!..

ОКСАНА: Не прогніваються, останьте в
хаті!..

ТАРАС: Ні, треба рятуватись! (*переска-
кує через вікно*).

ОКСАНА: (*Зачиняє вікно*).

МАРТИНЧУК: (*Ввіходить а за ним Олену*).
Що тут таке тяжке упало?.. (*розвглядається*).

ОКСАНА: А щоб таке? Нічого! Вікно зачи-
няла!..

МАРТИНЧУК: Ага, може! може!..

ОЛЕНА: Чогось ти поблідла доню? Що
тебі такого? Чи ти не хвора?..

ОКСАНА: Ні, мамо! Лиш чогось мені

так скучно, сама не знаю чого мені не дoстав?

ОЛЕНА: Оксано, дитино моя! Ти нас не покоїш. Батько і я журимось тобою, раді-бми тобі неба прихилити, а ти перед нами криєшся? Ходи сядь, коло мене, і звірся мені, твоїй мамі, може повеселіш?

МАРТИНЧУК: Не тужи дитино! Бог і для тебе долю ховає! От якраз, коли вертали ми від Демка Підпотічного, та недалеко школи, перейшов нам дорогу дяк з новиною, казав, що Андрій понехайків думає на другу неділю, слати старостів до тебе!

ОКСАНА: Мене ця новина, зовсім не цікавить!

ОЛЕНА: А чому доню? Чиж Андрій не господарська дитина? Досить собі порядний і працьовитий парубок!...

ОКСАНА: Якщо працьовитий, то для себе, а не для мене, бо я вже собі вибрала! Отже, або той що я вибрала, або жадний!

МАРТИНЧУК: Коби добрий і чесний, а маєтку в стілки! Не випадав доню, не відкрити тайну перед своєю мамою! Скажи хто такий?..

ОКСАНА: (сороmливо) Тарас!...

ОЛЕНА: Хто, Тарас? Наш наймит? Хрестися дівко обома руками!.. О, ні доню! З наймитами свататись не хочу! По тебе ще не такий прийде! Ти ще не посивіла!

ОКСАНА: Хоч малаб посивіти, то таки

про іншого не хочу й чути!

ОЛЕНА: А я за Тараса таки не позволяю, мусиш вийти за того за котрого я тобі скажу!

МАРТИНЧУК: Не горячись жінко, а говори більш розумно. Прецінь вона наша єдина дитина, більше дітей немаємо. Отже силувати її за когось, великий гріх, то так як би сам собі вибірав очі. Вона з розпуки може розболітись, та що замість весілля не, прийшлося похорону спровалити. Отже буде той, котрого собі Оксана вибере, бо не ти, а вона житиме з ним! (До Оксани) Оксано! Поклич Тараса сюди!

ОКСАНА: Пекличу! (виходить).

ОЛЕНА: А я таки на це не позволяю!

МАРТИНЧУК: Про це тебе не питатиму! Тарас чесний і взірцевий парубок, якого рідко, подібного йсму, можна стрінути між українцями тут у Бразилії. „А ти як будеш мутити воду в цій справі, то я таки завтра поїду до міста, і весь маєток до останньої курки запишу на Тараса! Він гідний, чесний і добре дитята!...

ТАРАС: (Ввіходить а з ним Оксана) Добрийвечір! Ви кликали мене?

МАРТИНЧУК: Так, кликав! Сідай собі! (вказує на крісло біля стола).

ТАРАС: (сидіє).

МАРТИНЧУК: Сьогодні перед хвилею, мимо моєї волі, був я свідком одного сва-

тання, де не парубок дівчину сватав, але дівчина парубка. Слухай Тарасе! За пів року що ти в мене, я пізнав тебе дуже добре! Від часу, як я поселився з Ірасеми на цій колонії, не мав я ще такого щирого і вірного робітника яким показався ти. Твою чесноту, цінню дуже дорого. Між сьогоднішньою молоддю, таких як ти не багато. Нам Бог дав лише одну дитину, яку любimo над все, як одиначку. Вона тебе любить та ще й як! Моя стара ніколи мене так не любила! (*моргнувши у сторону жінни*). А колиби ти любив її хоч половину як вона тебе, то і будеш нашим зятем, но якщо ти мав її так любити як перед хвилею, був я свідком біля дверей, то ми сину утопити її не хочемо!

ТАРАС: Та я десять разів більше, буду її любити, як вона мене, якщо не противиться вашій волі;

МАРТИНЧУК: Я цого і бажаю! Я вже старий, як бачиш що працювати в мені нема сил, а тимбільше, ще від цього часу, як тому шість літ на Ірасемі побили. мене дикуни. Мені до смерти не багато бракувало. Але на щастя, трьох людей найшло мене в лісі, де я ще боровся з смертю, і вони мене забрали з собою і відставили в лічницю до Понта Гроси і дякувати Богові, подужав.

ТАРАС: І я також тому шість літ був наочним свідком, як дикини в звірський спосіб, мордували наших українців на Ірасемі,

Навіть тоді вирятував одну малу дівчину з Ірасеми з рук дикунів, котру хотіли убити! Ось маю ще по ній памятку — медалик, який опісля найшов я на цьому місці, де стрінув дикунів з малою дівчинкою. (винимає з кишені медалик і вказує).

ОКСАНА: (втішна) Ах Боже! Тож то мій медалик! (бере в руку і цілує) Мені урвали його дикуни, як шарпались зі мною!.. А тою полоненою дівчиною то була я сама!.

ОЛЕНА: (Приглядається медаликові і цілує). Так, він самий! Це памятка з Гошово, останнього року перед виїздом до Бразилії! (позирає весело на Тараса) Як, це ти, дійсно вирятував життя, нашої дитини?

ТАРАС: Якщо, Оксана була тою малою дівчиною, котру ось, ось за хвильку вже мали убити, а я спостеріг за кущів, та щоб її вирятувати, вистрілом убив одного дикуна, а двох придеряв! То я той сам! (до Оксани) Памятаєш Оксано, ту жахливу сцену, як я розстававсь з дикунами?

ОКСАНА: Так! Памятаю добре, наче б то вчора позавчора діялось!

ТАРАС: А зараз, цей медалик, який беріг шість літ при собі, і який дивними шляхами запровадив мене сюди віддаю його тобі назад! (закладає Оксані на шию).

МАРТИНЧУК: (встає з крісла) Слава Тобі Господи, за те, що не тільки мої очі, пісбачили цього чоловіка, котрий вчинив так

—40—

велике спасительне діло, вирятувавши життя моїй найдорозшій дитині, але й діждався цього великого щастя, що Ти о Боже мій, поблагословив мене на старіть радостю, що цей добрій чоловік, стає моїм зятем! Дивний Бог в своїх ділах! А ти стара що на це?

ОЛЕНА: Тішить мене, що матиму, такого доброго і чесного зятя, якого сам Господь Бог посилає для нас!

МАРТИНЧУК: (*Стискає руку Тарасові*)
Покищо, прийми від мене за твоє спасительне діло, сердечне спасибі! Бо якщо не ти, то ми були б не бачили своєї дитини більш живої! А зараз пригорни її до серця і поцілуй так, як вона тебе просила. А завтра занесеш на оповіди! (*Скоро виходить а за ним і Олена*).

(*Тарас з Оксаною обнімаються і в тім сцені поволі спускається*).

Курітіба. (Бравилія) 27.VII.1935.

Українська Бібліотека в Бразилії.

Досі вийшли такі твори:

- Вип. 1. Роман і Юлія. Комедія.
- „ 2-3. Хочу Мужа. ”
- „ 4. Кохання з перешкодами. Комедія.
- „ 5-6. Серед граду куль. Вірші з великої війни.
- „ 7. Васвистали козаченьки. Опер.
- „ 8. Мельникова Гандяя. Драма.
- „ 9. Taras Chevchenko, sua vida e obras.
(Тарас Шевченко, його життя і твори).
- „ 10. Дівчина з Ірисами. Картина.

Дальші випуски лагодяться до друку.

Замовляти:

Silvestre Kalenets
Caixa postal 219
CURITIBA — Paraná — Brasil.